

Nr 73

*Utlåtande i anledning av framställning från fullmäktige i riksbanken
angående nedläggning av riksbankens avdelningskontor
i Vänersborg jämte motioner.*

I skrivelse till bankoutskottet den 29 april 1970 har *fullmäktige i riksbanken* hemställt att utskottet skall föreslå riksdagen bl. a. att riksbankens avdelningskontor i Vänersborg skall läggas ned och att det skall få ankomma på fullmäktige att besluta om tidpunkten för nedläggningen.

Skrivelsen är i nu aktuella delar fogad som *bilaga* till detta utlåtande. Det i samma skrivelse framlagda förslaget att riksbankens avdelningskontor i Mariestad skall få flyttas till Skövde har i maj i år tillstyrkts av utskottet (utl. nr 47) och bifallits av riksdagen.

I anledning av framställningen har väckts
dels de likalydande motionerna I: 1239 av herr *Herbert Larsson* och II: 1451 av herr *Johansson* i Trollhättan *m. fl.*, vari hemställes att riksdagen skall avslå bankofullmäktiges framställning om att riksbankens avdelningskontor i Vänersborg skall få nedläggas,

dels motionen II: 1450 av herr *Antby m. fl.*, vari hemställes att riksdagen skall »avslå de föreslagna förändringarna av 3 § bankoreglementet».

Såvitt nu är i fråga är den sakliga innebörden av sistnämnda yrkande att riksdagen inte skall godtaga förslaget om nedläggning av avdelningskontoret i Vänersborg. Något formellt förslag om ändring i bankoreglementet har fullmäktige dock inte framlagt.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har inkommit med en skrivelse i ärendet, och drätselkammaren i Vänersborg har på begäran beretts tillfälle att yttra sig. Yttrandet har vidare inhämtats från postverket och — över hela det sålunda föreliggande materialet — från bankofullmäktige. Företrädare för Vänersborgs stad har på begäran beretts tillfälle att inför utskottet framlägga synpunkter i ärendet.

De inkomna yttrandena återges i sina huvuddelar i *bilaga 2*, varjämte en kort sammanfattning lämnas nedan.

Motionerna

I motionerna I: 1239 och II: 1451 anføres att Älvsborgs län, som befolkningsmässigt är det fjärde i landet, genom att bli utan avdelningskontor av riksbanken

skulle få en betydligt försämrad service. Avdelningskontorens uppgifter berörs enbart från rationaliseringssynpunkt, säger motionärerna, medan andra väsentliga funktioner helt förbigås. Om kontoret i Vänersborg indrages kommer närmaste kontor att ligga på ca 100 km avstånd från Vänersborg, framhålls det. På vissa håll i Dalsland och Bohuslän beräknas motsvarande avstånd bli över 200 km. Motionärerna finner det uppenbart att den s. k. trestadsregionen — Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg — jämte Dalsland och Bohuslän kommer i en besvärande situation. Fördelarna för de företag och enskilda som betjänas av Vänersborgskontoret har, menar de, förbisetts. Som argument för kontorets bibehållande åberopas behovet av kontakt mellan länsstyrelsens taxeringsavdelning och riksbankskontoret vid handläggning av investeringsärenden, nackdelarna av längre distributionsvägar och ökat risktagande vid sedelförsörjningen, kontorets uppgifter i fråga om beredskapsplanering på betalningsmedelsförsörjningens område samt de kostnader som är förknippade med en utbyggnad av riksbankens lokaler i Göteborg.

Även i motionen *II: 1450* åberopas kontorets betydelse för trestadsregionen, vilken tillsammans med omgivande bygd i Bohuslän samt i Älvsborgs och Skaraborgs län sägs ha goda möjligheter till ytterligare utveckling. Motionärerna anser att ett förverkligande av förslaget medför avsevärt försämrad service, och de ifrågasätter om det är ekonomiskt fördelaktigt att dra in existerande kontor och dra på sig kostnader för nya lokaler annorstädes.

Yttrandena

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anser en nedläggning innebära olägenheter från servicesynpunkt. Den största olägenheten med en nedläggning skulle emellertid enligt dess bedömning ligga på beredskapsområdet; i detta sammanhang hänvisas till Älvsborgs läns betydelse som inkvarteringslän.

Vänersborgs stads drätselkammare framhäver trestadsregionens betydelse som utbyggnadsregion och påpekar bl. a. att i regionen finns 42 olika bankkontor och kreditinrättningar som är beroende av riksbankens service.

Poststyrelsen redogör för en inom postverket utförd utredning av hur en indragning av riksbankens kontor i Vänersborg skulle påverka den postala medelsförsörjningen i postverkets västra distrikt. Poststyrelsens slutsats blir att den inte vill motsätta sig en nedläggning av Vänersborgskontoret, även om från postal synpunkt vissa mindre nackdelar är förknippade med en sådan.

Bankofullmäktige vidhåller, efter att ha tagit del av de framförda invändningarna, sitt förslag att kontoret i Vänersborg skall läggas ned. De olägenheter som kommer att uppstå betecknar fullmäktige som överkomliga. Fullmäktige förklarar att någon ombyggnad av Göteborgskontoret ej kommer att igångsättas i ett konjunkturläge då den bedöms olämplig; vad fullmäktige hemställt om är, understryks det, blott ett principbeslut.

Utskottet

Utskottet tillstyrkte i våras (utl. nr 47) en flyttning av riksbankens avdelningskontor i Skaraborgs län från Mariestad till Skövde. Förslaget härom hade inte mötts av någon egentlig gensaga. Det godtogs också av riksdagen. Det i samma framställning från bankofullmäktige framförda förslaget att även residensstaden i Älvsborgs län skulle mista sitt riksbankskontor har däremot väckt opposition inom det berörda länet. En väsentlig skillnad mellan de båda förslagen är givetvis att det förra avsåg en omlokalisering till en mera centralt belägen ort i länet, medan det senare avser en nedläggning. Därtill kommer att det förra förslaget skulle kunna realiseras tämligen snart, medan det senare avser ett principbeslut, vars förverkligande inte kan tidsbestämmas närmare.

Den framförda kritiken mot förslaget att Vänersborgskontoret skall läggas ned baseras i synnerhet på servicesynpunkter och på beredskapssynpunkter. Utskottet har förståelse för att den berörda regionens förespråkare är angelägna om att även det slags serviceorgan som ett riksbankskontor utgör skall bibehållas i en region, vars utvecklingsmöjligheter man kraftigt vill betona. Mot bakgrund bl. a. av poststyrelsens synpunkter i ämnet kan det dock tyckas som om kritikerna i vissa hänseenden tillmätt de befarade nackdelarna av den föreslagna förändringen väl stor vikt.

När utskottet likväl efter noggranna överväganden stannat för att avstyrka bankofullmäktiges framställning är motiven härför följande. Enligt vad utskottet inhämtat har riksbanken — på grundval av 1968 års kostnadsläge — räknat med att nedläggningen av Vänersborgskontoret skulle kunna medföra besparingar för riksbanken av storleksordningen 200 000 kr. per år. Förslaget skulle emellertid leda till en viss utvidgning av Göteborgskontoret vars konsekvenser i kostnadshänseende inte är helt överblickbara. Någon beräkning av vilka merkostnader som skulle förorsakas andra intressenter föreligger inte. Det synes vidare föreligga allvarlig risk för att ett principbeslut om nedläggning av Vänersborgskontoret kan leda till en snabb personalavgång vid detta kontor, så att svårigheter kan uppstå att bedriva rörelsen där under hela det tillämnade övergångsskedet. Med hänsyn till här anförda omständigheter förefaller förslaget vara väl tidigt väckt. Utskottet vill understryka att utskottet med sitt ställningstagande inte i princip vänder sig mot förändringar som syftar till en rationalisering av riksbankens avdelningskontorsorganisation.

Åberopande vad här anförts hemställer utskottet

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1239 och II: 1451 samt II: 1450, den sistnämnda såvitt nu är i fråga, avslår fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning såvitt nu är i fråga.

Stockholm den 1 december 1970

På bankoutsrottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Åke Larsson (s), Palm (s), Åkerlund (m), Lundin (s), Larfors (s), Annerås (fp) och Brundin (m)*;

från a n d r a kammaren: herrar Regnéll (m), Hagnell (s), Franzén i Motala (s), Bengtsson i Landskrona (s), Börjesson i Glömminge (cp), Rask (s)*, Stridsman (cp)* och Hylander (fp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Bankofullmäktiges framställning

Till Riksdagens Bankoutskott.

I skrivelse till bankoutskottet den 30 april 1969 med yttrande i frågan om riksbankens avdelningskontor (BaU 1969: 43) anmälde fullmäktige, att de ändrade postala kommunikationslinjerna föranlett viss omfördelning av sedel- och myntdistributionen mellan bankens kontor, vilket särskilt påverkat verksamheten vid kontoret i Mariestad. Inom riksbanken hade därför övervägts frågan om ett eventuellt överförande av detta kontors verksamhet till andra riksbankskontor eller till ett nytt kontor i bättre belägen ort inom länet. Dessa överväganden och utredningar hade avbrutits sedan riksdagens revisorer upptagit frågan om utredning av bankens hela kontorsnät.

Sedan riksdagen i enlighet med bankoutskottets hemställda beslutat, att en allmän utredning av kontorsfrågan ej bör komma till stånd, har fullmäktige ånyo aktualiserat frågan om avdelningskontoret i Mariestad. Såsom resultat härav får fullmäktige framlägga följande förslag beträffande Mariestads- och Vänersborgskontoren.

Riksbanken har — förutom huvudkontor i Stockholm — avdelningskontor i varje länsresidensstad. Kontorens verksamhetsområden sammanfaller med länen utom i vad avser sedel- och myntrörelsen, där de postala kommunikationslinjerna i allt större utsträckning inverkat på kontorsdistriktens omfattning. Sistnämnda ändring av distriktet har skett i samråd med poststyrelsen i syfte att ordna sedel- och myntdistributionen så ekonomiskt och ur säkerhetssynpunkt på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt utan att därvid göra avkall på rimliga servicekrav.

I vad avser — — — speciellt för sedelräkning.*

Förslaget om inrättande av ett riksbankskontor i Skövde har föranlett fullmäktige att undersöka möjligheterna att till ett sådant kontor förlägga den verksamhet som bedrivs vid riksbankens kontor i *Vänersborg*. Även frågan om ett överförande av sistnämnda kontors verksamhet genom uppdelning på det föreslagna kontoret i Skövde och på övriga riksbankskontor har därvid behandlats.

Vänersborgskontorets lånedistrikt omfattar Älvsborgs län medan däremot den mynt- och sedelhantering, som utövas av kontoret endast omfattar den del av länet som ligger väster om stambanan, exklusive norra Dalsland, vartill kommer vissa sedeldistributionsuppgifter för norra Bohuslän. Genom tillkomsten av ett bättre beläget kontor i Skaraborgs län än Mariestad och med den kapacitet som planerats för ett eventuellt kontor i Skövde skulle dit kunna förläggas den lånerörelse som för närvarande utföres av Vänersborgskontoret.

För bosättningslånens del kommer personliga kontakter med låntagarna alltid att finnas genom de för de särskilda kommunerna utsedda ortsombuden. Inbetalning av lån sker redan nu i regel genom postgiro. I indrivningsarbetet är däremot att förutse olägenheter genom de minskade möjligheterna till personliga kontakter. Nackdelarna härmed får emellertid tas om man av andra skäl bedömer en indragning av Vänersborgskontoret lämplig.

Överläggningar med posten beträffande de postala distributionslinjerna har visat, att om Vänersborgskontoret slopas, sedelförsörjningen av större delen av Älvsborgs

* Den del av framställningen som uteslutits här avser frågan om flyttning till Skövde av avdelningskontoret i Mariestad och återges i utskottets utlåtande 1970 nr 47, s. 3—5.

län lämpligen bör baseras på Göteborgs-kontoret. Inrättandet av ett kontor i Skövde och dettas övertagande av sedelförsörjningen av vissa delar av det nuvarande Göteborgsdistriktet kommer att friställa viss kapacitet vid Göteborgs-kontoret. Det där tillgängliga utrymmet för ökad sedelhantering blir emellertid ingalunda tillräckligt för att detta kontor skulle omedelbart kunna ersätta Vänersborg som sedelräkningscentral; i vart fall ej med den service i fråga om sedelräkning och sedelpackning som riksbanken söker upprätthålla. Detta förhållande sammanhänger med att Göteborgs-kontoret arbetar i för sedelhantering olämpliga lokaler. Det är ej möjligt att i de nuvarande kontorslokalerna, som planerats och inretts i en tid då sedelhantering ej på samma sätt som nu dominerade verksamheten vid riksbankens avdelningskontor, inrymma den organisation som skulle erfordras för att klara sedelförsörjningen också av Älvsborgs län. Alldeles oberoende av Vänersborgs-kontorets framtid måste emellertid Göteborgs-kontorets lokaler upprustas antingen genom omfattande ombyggnad av de nuvarande, vartill utarbetade skisser föreligger, eller genom förhyrande av annat kontorsutrymme. Det blir alltså möjligt att vid denna i tiden tämligen närliggande upprustning av Göteborgs-kontoret ta hänsyn till de ökade arbetsuppgifter som skulle föranledas av att till Göteborgs-kontoret överföra sedelförsörjningen av större delen av Älvsborgs län.

Att ett slopande av Vänersborgs-kontoret under alla förhållanden dock måste medföra vissa olägenheter är självfallet. Transportvägarna från Göteborg blir längre med härav följande ökade kostnader, till vilka — om detta moment föres in — kan hänföras ökade räntekostnader genom fördröjning i distributionen. Från postverkets sida har man sagt sig helst se att riksbanken bibehåller sitt kontor i Vänersborg. Det kan naturligt nog vara föremål för skiftande omdömen hur långt riksbanken bör sträcka sin service i fråga om sedelräkning och sedeldistribution, varom också ställningstagandena i riksbankens kontorsfråga bär vittne. Fullmäktige har velat och vill alltså uttryck åt en hög ambitionsgrad i detta avseende. Likväl anser fullmäktige att om ett nytt riksbankens kontor inrättas i Skövde och när därtill Göteborgs-kontoret blir upprustat, avstånden i Västsverige är så pass korta och kommunikationerna så väl utbyggda, att det ej bör kunna krävas av riksbanken att man för Göteborgs- och Bohus-, Älvsborgs- och Skaraborgs län upprätthåller mer än två sedelräkningscentraler, nämligen i Göteborg och Skövde. Därtill kommer att sedelförsörjningen av vissa delar av Dalsland lämpligen bör övertas av Karlstads-kontoret.

Med återopande av det anförda får fullmäktige hemställa att bankoutskottet måtte föreslå riksdagen, dels att riksbankens avdelningskontor i Mariestad nedlägges och ersättes av ett kontor i Skövde, dels att riksbankens avdelningskontor i Vänersborg nedlägges, varvid det får ankomma på fullmäktige att besluta om tidpunkten för sistnämnda nedläggning.

Ändring beträffande platserna för riksbankens avdelningskontor förutsätter ändring av 3 § bankoreglementet.

Stockholm den 29 april 1970.

Å Fullmäktiges vägnar:

KJELL-OLOF FELDT

/Karin Åsbrink

Yttranden

Länsstyrelsen i Älvsborgs län (8.5.1970)

— — —

Fullmäktige framhåller, att en nedläggning av Vänersborgs-kontoret under alla förhållanden måste medföra olägenheter, samtidigt som fullmäktige alltjämt ger uttryck åt en hög ambitionsnivå beträffande sin service i fråga om sedelräkning och sedeldistribution.

Nedläggningen motiveras endast med att, om ett nytt riksbankskontor inrättas i Skövde och kontoret i Göteborg upprustas, något behov — med hänsyn till de goda kommunikationerna och det geografiska läget — inte föreligger av ett kontor i Vänersborg. Bland annat är de ekonomiska konsekvenserna av nedläggningen inte belysta.

Länsstyrelsen finner uppenbart, att en nedläggning av Vänersborgs-kontoret skulle innebära betydande olägenheter från servicesynpunkt för Älvsborgs län, som — ehuru invånarantalsmässigt liggande på fjärde plats bland rikets län — skulle bli det enda länet utan riksbankskontor.

Redan detta förhållande inger betänkligheter mot Vänersborgs-kontorets nedläggning.

Men den största olägenheten av en nedläggning skulle, enligt länsstyrelsens bedömning, ligga på beredskapsområdet.

Riksbanken har nämligen betydelsefulla uppgifter inom totalförsvaret. Sålunda är banken ansvarig för beredskapsplaneringen på betalningsförsörjningens område samt har också vissa andra viktiga beredskapsuppgifter. I enlighet med fastställda planer har i dessa frågor ett nära samarbete etablerats mellan länsstyrelsen och riksbanken. Befintligheten av ett avdelningskontor inom länet utgör — i varje fall för närvarande — en förutsättning för den upplagda organisationen för beredskapen på nämnda område. Frågorna är av särskild betydelse i Älvsborgs län, som är ett utpräglat inkvarteringslän och som, i händelse av att planerad utrymning och inkvartering genomföres, kommer att bli det ojämförligt folkrikaste länet i landet med ett invånarantal på över 600 000 personer. Inom länet finns dessutom ett flertal krigsviktiga industrier. Att under angivna förhållanden ens till någon del repliera på ett avdelningskontor, beläget i centrum av snabbutrymningsorten Göteborg, förefaller länsstyrelsen helt uteslutet.

Länsstyrelsen hemställer, att Bankoutskottet vid behandlingen av riksbanksfullmäktiges förslag ville beakta de av länsstyrelsen här framförda synpunkterna.

I handläggningen av detta ärende har deltagit t f landshövdingen Åke A Lindberg, landskamreraren Börje Skoglund och t f landssekreteraren Bengt Caping, den sistnämnde föredragande.

Ake A Lindberg

Bengt Caping

Vänersborgs stads drätselkammare (20.7.1970)

Avdelningskontoret utgör det enda riksbankskontoret inom den s. k. Trestadsregionen, vilken består av Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg. Dessa tre städer, som samtliga gränsar intill varandra, utgör på grund av sin inbördes närbelägenhet en s. k. conurbation med ett totalt invånarantal om f. n. c:a 100 000 personer med en betydande region däromkring, för vilken trestäderna är huvudorter. Ökning av invånarantalet förutses enligt verkställda prognoser. Sedan mer än tio år tillbaka har trestäderna ett regelbundet och fast kommunalt samarbete, vilket i sin tur återverkat även i andra hänseenden. Trestad har alltmera blivit ett bestämt begrepp i olika sammanhang. Ur arbetsmarknadssynpunkt behandlas Trestad som en region, och i t. ex. det nyligen framlagda betänkandet Decentralisering av statlig verksamhet (SOU 1970: 29) upptages Trestad bland de orter och regioner, som anses kunna ifrågakomma för lokalisering av ev. utflyttande statliga verksamhetsgrenar. Även från industrins sida har Trestad tilldragit sig uppmärksamhet som en av de få och kanske den enda återstående större utbyggnadsregionen i västra och mähända hela södra Sverige. Förutom riksbankens avdelningskontor finns i Trestadsregionen ej mindre än 42 olika banker och kreditinrättningar eller lokalkontor och filialer till sådana, som alla är beroende av riksbankens service.

Det är numera klarlagt, att Vänersborg kommer att förbli residensstad med allt vad därmed har följt och kommer att följa ifråga om lokalisering hit av myndigheter samt samhällliga och privata institutioner av olika slag.

Det synes drätselkammaren uppenbart, att en nedläggning av riksbankens avdelningskontor här kommer att medföra en kraftigt försämrad service, direkt och indirekt, för regionens hela ekonomiska liv, ett förhållande som framstår som desto mera beklagligt mot bakgrunden av vad som tidigare anförts om Trestadsregionens ställning nu och, än mera, i framtiden. Från bankhåll finns en kraftig reaktion mot förslaget om nedläggning.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har i skrivelse till Bankoutskottet den 8 maj 1970 framhållit, att betydande olägenheter ur servicesynpunkt skulle bli en följd av nedläggningen, och även påtalat det uppseendeväckande i att Älvsborgs län, det fjärde i riket i fråga om invånarantal, skulle bli det enda länet utan riksbankskontor. Framförallt har länsstyrelsen emellertid uppehållit sig vid beredskapssynpunkten och anser efter motivering »helt uteslutet», att man ens till någon del kan, som föreslagits, repliera på ett avdelningskontor beläget i centrum av snabbutrymningsorten Göteborg. Drätselkammaren vill kraftigt understryka vad länsstyrelsen i sitt yttrande anför.

Drätselkammaren instämmer även i vad som anförts i motionerna I: 1239 samt II: 1450 och 1451, vilka på olika sätt ytterligare belyser olägenheterna av det ifrågavarande förslaget. Särskilt vill drätselkammaren understryka vad som anförts om svårigheten att motivera kostnaderna för utbyggnad av Göteborgskontoret när lokaler för samma ändamål redan finns i Vänersborg.

Under hänvisning till det anförda vill drätselkammaren uttala, att Vänersborgs stad med bestämdhet motsätter sig den föreslagna nedläggningen av riksbankens avdelningskontor härstädes, och hemställa, att Bankoutskottet i ärendet måtte föreslå Riksdagen besluta avslå förslaget.

På drätselkammarens vägnar:

Hadar Karlson

Waldemar Åström

Poststyrelsen (28.8.1970)

— — —

I yttrande till Riksdagens Revisorer den 16 december 1968 angående Riksbankens avdelningskontor framhöll Poststyrelsen bl. a. att det är av största betydelse att sedel- och myntdepåer är så placerade i landets olika delar att postanstalterna vid behov snabbt kan fylla på sina lager av betalningsmedel och likaledes snabbt kan sätta in för kassarörelsen ej behövlige medel på Postverkets checkräkning i Riksbanken. Vidare framhölls att Postverket i egenskap av ansvarigt distributionsorgan för ett stort antal penningtransporter har ett vitalt intresse av att också säkerhetsaspekterna blir beaktade vid organiserandet av landets medelförsörjning.

Beträffande avdelningskontorens nuvarande lokalisering anförde Poststyrelsen följande: »Flertalet av Riksbankens nuvarande avdelningskontor uppfyller med hänsyn till lokaliseringen de krav som ovan ställts. De senaste årtiondenas snabba utveckling på skilda områden i samhället motiverar emellertid en omprövning av vissa avdelningskontors lokalisering. Enligt Poststyrelsens åsikt bör man sålunda överväga att till lämpligare orter flytta vissa avdelningskontor t. ex. det nuvarande kontoret i Mariestad.»

Poststyrelsen framhöll emellertid sammanfattningsvis som sin åsikt att, om Riksbankens avdelningskontor också framdeles ensamma skall svara för att tillgodose behoven av betalningsmedel, det nuvarande kontorsnätet i stort sett bör bibehållas.

Omläggningen den 12 maj 1968 av Postverkets transport- och sorteringsorganisation medförde delvis ändrade transportvägar även för penningmedel. Utväxlingen av penningmedel mellan Vänersborgskontoret och postanstalter inom Älvsborgs län har sålunda efter omläggningen gått ned och uppgår idag till ca 50 % av den sammanlagda postala penningutväxlingen vid avdelningskontoret. I detta sammanhang bör nämnas att postanstalterna Strömstad, Lysekil och Munkedal — samtliga belägna inom Göteborgs och Bohus län — trots närheten till Vänersborg i avsaknad av tidsmässigt lämpliga transportförbindelser levererar sina överskottsmedel till Göteborg.

Flyttning av riksbankskontoret i Mariestad till Skövde medför bl. a. att den utväxling av penningmedel, som f. n. äger rum mellan postkontoret i Skövde och riksbankskontoret i Göteborg kan ske vid avdelningskontoret i Skövde. Vidare är det planerat att postanstalterna i Herrljunga och Vara skall utväxla medelsleveranser med Skövdekontoret.

Med utgångspunkt från dessa förutsättningar har en utredning gjorts av postdirektionen i Västra distriktet i Göteborg. Denna utredning har koncentrerats på hur en indragning av riksbankskontoret i Vänersborg skulle påverka den postala medelförsörjningen inom Västra distriktet (Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län samt nordligaste delen av Hallands län) samt vilka kostnader och problem som därvid skulle kunna uppkomma. Därvid har konstaterats att postkontoret Göteborg 1 kan överta de arbetsuppgifter som nu åvilar postkontoret i Vänersborg i dess egenskap av postkontor på riksbanksort, dock under den förutsättningen att Riksbankens avdelningskontor i Göteborg kan ge samma »packningsservice» som avdelningskontoret i Vänersborg nu lämnar. Eftersom Riksbanksfullmäktige (sid. [6]) synes räkna med att avdelningskontoret i Göteborg upp- rustas tämligen snart, synes önskemålen om nyssnämnda service gå att genomföra.

En överflyttning av arbetsuppgifterna kommer knappast att påverka Postverkets personalkostnader i annan mån än att en viss arbetsökning kan uppstå vid några postkontor i Västra distriktet genom att vissa banker i ökad omfattning kan väntas utnyttja Postverket för sin egen medelförsörjning.

Postdirektionen förutsätter att de bilar, som under posttransporterna medför stora belopp i kontanta medel, skall utrustas med kommunikationsradio. I samarbete med Rikspolisstyrelsen har prov med radioförbindelse i postföringsbilar verkställts. Frågan om en successiv utbyggnad av sådan radioförbindelse för Postverkets landsvägstransporter är under utredning inom Poststyrelsen i syfte att rent allmänt skapa en större säkerhet för dessa transporter.

Det nät av posttransporter som redan finns torde täcka behovet även efter en eventuell indragning av riksbankskontoret i Vänersborg, varför man ej behöver kalkylera med några större kostnader i detta avseende.

Postverkets planer för verksamheten under beredskap och krig bygger på förut-sättningen att man i görligaste mån skall utnyttja fredsorganisationen med bl. a. dess väl inövade transportorganisation, även om tidtabeller m. m. behöver justeras bl. a. på grund av omläggning av färdvägar. En nedläggning av Riksbankens avdelningskontor i Vänersborg bedöms inte komma att medföra några större problem i detta avseende.

De uppgifter beträffande beredskapsplanläggning som berör den postala verksamheten i krig och som nu åligger riksbanksdirektören i Vänersborg finge efter en indragning av riksbankskontoret där övertas av direktören vid något annat avdelningskontor. Även om viss nackdel kan ligga i detta, kan ur postal synpunkt några allvarliga invändningar ej göras.

Upplysningsvis meddelas att ett avtal föreligger mellan Postverket och Riksbanken angående upprättande vid beredskapstillstånd eller krig av ett antal sedeldepåer vid postanstalterna. De depåer som enligt nuvarande beredskapsplanering skall förses med sedlar från riksbankskontoret i Vänersborg måste vid en indragning av detta kontor förses med sedlar från andra riksbankskontor.

I riksbanksfullmäktiges skrivelse (sid. [6]) har anförts att » från postverkets sida har man sagt sig helst se att riksbanken behåller sitt kontor i Vänersborg». Motionärerna har åberopat detta. Postverket har i och för sig inte något intresse av att antalet avdelningskontor minskas men har full förståelse för den av Riksbanksfullmäktige föreslagna rationaliseringen.

Poststyrelsen vill därför — även om från postal synpunkt vissa mindre nackdelar är förknippade med en nedläggning — inte motsätta sig en indragning av Riksbankens avdelningskontor i Vänersborg. Poststyrelsen utgår därvid från att nedläggningen av avdelningskontoret inte sker förrän det planerade avdelningskontoret i Skövde är klart och Göteborgskontoret kan lämna tillfredsställande service. En successiv avveckling av kontoret i Vänersborg synes därvid ligga närmast till hands.

Detta ärende har avgjorts av byråchefen Holger Sandgren. Föredragande har varit byrådirektören Gunnar Lagerberg.

Holger Sandgren

Gunnar Lagerberg

Bankofullmäktige (17.9.1970)

I såväl de remitterade motionerna som yttrandena från länsstyrelsen och drätselkammaren anföres väsentligen att den föreslagna kontorsindragningen medför försämrad service. Att så blir förhållandet är självklart, och fullmäktige har också i sin skrivelse av den 29 april 1970 visat på några uppkommande olägenheter. Att dra in Vänersborgskontoret kan därför synas stå i motsättning till de ambitioner

och mål, som fullmäktige i sin skrivelse till bankoutskottet av den 30 april 1969 i kontorsfrågan sammanfattningsvis preciserat sålunda, »att riksbanken även fortsättningsvis bör vidmakthålla i stort sett nuvarande standard i fråga om sin service för kreditväsendet, näringslivet och allmänheten». Å andra sidan har fullmäktige att vid sina ställningstaganden i organisationsfrågan utgå från bankoutskottets av 1969 års riksdag godkända uttalande (BaU 1969: 43), att fullmäktige har att förlöpande uppmärksamma kontorsorganisationens uppgifter och utformning och ta erforderliga initiativ till reformer på detta område. Ställer man emellertid då — såsom argumenteringen hos motionärer samt länsstyrelse och drätselkammare synes förutsätta — det kravet på en reform, att denna ingenstans får medföra någon som helst försämring av nuvarande service, lär det ej bli utrymme för något initiativ överhuvudtaget.

När fullmäktige med bibehållande av sin allmänna målsättning i organisationsfrågan ansett sig kunna föreslå Vänersborgskontoret till indragning, är bakgrunden härtill den förstärkning som på andra sätt skall åstadkommas av riksbanksorganisationen i Västsverige genom det nya kontoret i Skövde och genom upprustning av Göteborgskontoret. En indragning i Vänersborg har då synts möjlig, låt vara till priset av längre transportvägar. Att efter en sådan förstärkning olägenheterna av den föreslagna indragningen blir överkomliga, förefaller också bekräftas av det remissyttrande som avgivits av poststyrelsen. Härav synes nämligen framgå att om riksbanken — såsom från riksbankens sida är förutsatt — ger sedvanlig »packningsservice», postverkets transportnät kan utan olägenhet överta betalningsmedelsdistributionen i Vänersborgsområdet. I anledning av det i motioner och remissyttrandet särskilt framförda argumentet, att en befolkningsmässigt och ekonomiskt så »tung» region som det s. k. Trestadsområdet ej bör sakna riksbankskontor, må ytterligare påpekas, att kontorsorganisationens nuvarande anknytning till residensstäderna redan nu medför att flera ekonomiska centra, som ej torde stå Trestadsregionen efter, saknar riksbankskontor; t. ex. Sundsvallsregionen och Eskilstunaområdet.

I motionerna I: 1239 och II: 1451 påtalas särskilt de olägenheter som den föreslagna indragningen skulle medföra ur beredskapssynpunkt. Riktigt är att den nuvarande beredskapsplanläggningen med dess anknytning till länsorganisationen strängt taget förutsätter att riksbankskontor finns i varje län. Alldeles bortsett från att beredskapsargumentet knappast kan tillåtas få avgörande betydelse när det gäller riksbankens lokalorganisation, torde emellertid en viss uttunning av kontorsorganisationen kunna accepteras, så att ett riksbankskontor svarar för beredskapsplaneringen i två län, utan att för den skull beredskapsplaneringen på bank- och betalningsväsendets område lider mera allvarliga olägenheter.

I motionerna I: 1239 och II: 1451 uttalas slutligen farhågor för att riksbanken skall kräva utbyggnad av banklokaler, samtidigt som riksdagen genom beslut om investeringsavgift sökt begränsa sådan bygnadsverksamhet. I anledning härav må lämnas den upplysningen att någon ombyggnad av Göteborgskontoret ej kommer att igångsättas i ett konjunkturläge där detta bedömes olämpligt. Det är bl. a. just med hänsyn härtill som fullmäktige i sin skrivelse avstått från att fastlägga en tidsplan och blott hemställt om principbeslut att avdelningskontoret i Vänersborg skall nedläggas men med fullmakt för fullmäktige att besluta om tidpunkten för denna nedläggning.

Med åberopande av det anförda får fullmäktige vidhålla sin tidigare hemställan om att bankoutskottet måtte föreslå riksdagen att riksbankens avdelningskontor i Vänersborg skall nedläggas vid tidpunkt som fullmäktige har att bestämma.

— — —
Å Fullmäktiges vägnar:

KJELL-OLOF FELDT

/ Karin Åsbrink